

עת"א 32532/05/21 - אמג'ד חלייל נגד שירות בתי הסוהר-מחלקה האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת

01 אוגוסט 2021

עת"א 21-05-32532 חלייל(אסיר) נ' שירות בתי הסוהר-מחלקה האסיר - זימונים ואח'

בפני כב' השופט העמיה יוסוף בן-חמו
העוטר אמג'ד חלייל (אסיר)

נגד

1. שירות בתי הסוהר-מחלקה האסיר - זימונים
2. מדינת ישראל

המשיבים

החלטה

בפני עתירת אסיר המבקש להורות למשיב להתקן באגף בו הוא מוחזק, וכן **בכל אגפי האסירים האחרים בכלא גלבוע, פליליים וביטחוניים** בכלל גלבוע, מזגנים ו/או כל מתקן קירור.

הווטר טוען כי העתירה נוגעת אליו באופן פרטני וכן **לכל הכלואים השוהים בכלא גלבוע, פליליים וביטחוניים אחד**, אשר באגפיים אין מתקן קירור או מיזוג.

הווטר מצין כי הוא משמש כ"דובר" של האסירים הביטחוניים באגף בו הוא שוהה, לטעنته עובדה זו מקנה לו מעמד לייצג את האסירים הביטחוניים באגף.

הווטר טוען כי לבית המשפט המחוזי יש את הסמכות לדון בעתירה למרות שהיא נוגעת גם לאסירים האחרים, ומבקש להסתמך בטעنته זו על דברים שנכתבו בפסק דין מג'אדלה נ' שב"ס, רע"ב 10/5898.

טענת הווטר תנאי המחייב בכלא גלבוע, בתקופת הקיץ, קשים עד בלתי נסבלים וזאת בגלל מיקומו של בית הכלא באזורי המתאפס באקלים חם במיוחד. תנאי מזג האוויר הופכים את חווית הכליה לבלתי נסבלת, במיוחד נוכח מספר האסירים בכל חדר, העולה על מספר אסירים המרבי שנקבע בbg"ץ "תנאי המחייב".

הווטר מוסיף ומציין כיאמין בכל תא בו שוהים האסירים יש חלון המשקיף לחצר, אך החלון אינו מספק מענה הולם לאחוריו וכל שכן למיזוג.

אכן מסופק לכל אחד מהאסירים מאוורר אישי ואולם המאוורר אינו מסיע בzinן. פתרונות שהוצעו לאסירים כגון

התקנת "וונטה" לא פתרו את הבעיה, אין די בפתרון זה.

בדין טענה ב"כ העוטר כי בעיה זהה קיימת גם בבתי סוהר אחרים ונושא המיזוג אף הובא לפתחם על ערכאות שיפוטיות "אך טרם נמצא פתרון מערכתי". לטענה, אף אם המשיב עומד בהחלטת "בג"ץ הצפיפות", זה לא אומר שהם מרווחים בתחוות החום. ב"כ העוטר טוענת כי זה מצב בלתי אפשרי של סוחרים יש מזון ולאסירים אין מזון.

ב"כ העוטר הרחיבה בטענותיה גם לגבי בתי הסוהר בדרום ובכלל בתיהם הסוחרים.

העוטר מפנה ל"דוח **"תנאי הכליאה" לשנים 2019-2020"** שפרסמה הסנגוריה הציבורית, שם צוין כי ב-16 מתקני כליאה בו ביקרו אנשי הסנגוריה, נמצאו כי שוררים תנאי מזג אווריר קשים, חום כבד ואין מיזוג. התלונות של האסירים בכלל גלבוע מטעצמות נוכחות המיקום הגיאוגרפי של בית הכלאה.

לטענת העוטר תנאי החום הכבד והמחנק שנוצר, אילצו לא פעם את האסירים לאלאר פתרונות יצירתיים כדי להפחית את עומס החום, (סעיף 17 לעתירה). לטענתו, אוכלוסיית האסירים הביטחונית שעלייה הוא נמנה, נפגעת במיוחד מושום זמני השהייה הארוכים בהתאם (כ-18 שעות).

המשיבה מבקשת לדוחות את העתירה.

ראשית מבקשת המשיבה, לצמצם את הדין לעניינו **הפרטני** של העוטר ולא מעבר לכך. לטענתה העתירה עוסקת בטענה שהמשיב פוגע בזכויות אסירים באופן המקיף את תנאי מאסרם והוא מבקש שבית המשפט יתערב בשיקול הדעת של הגורם המוסמך לנוהל את בית הסוהר ולהקצות את המשאים.

המשיבה מצינית כי מידי יומם הוא מתמודד עם עשרות עתירות שבמסגרתן "מציעים" העוטר ורבים שכמותו, הוצאות "יעול בדבר הטבת תנאי מאסרם, שינוי פקודות וכו'.

המשיבה לא חולקת על החובה לספק לאסירים "תנאי מחיה מינימליים וסבירים". אולם לטענתה אין כל מקום להיעתר לבקשה להטבת תנאים, בפרט לאור הפתורונות הניתנים ע"י המשיב להקלת בתנאי מזג האויר.

המשיבה מפנה לסעיף 11ב לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] תש"ב - 1971 (להלן הפקודה) שם נקבעו העקרונות בדבר זכויות יסוד של אסירים.

לגוף של עניין, סבורה המשיבה שיש לדוחות את העתירה לאור המפורט בהתייחסות קצין האסירים בכלל גלבוע לפיו פועל המשיב אף מעבר למתחייב על פי ההוראות והפקודות.

הუותר הינו אסיר ביטחוני, מרצה עונש מאסר של 26 שנה לאחר שהורשע ב-7 אישומים של עבירות ביטחוניות שונות ובכלל ב-3 עבירות של ניסיון גרים מות בכוונה, הנחת פצצה, החזקת אלמ"ח, חברות בהתאחדות בלתי מותרת וסיווע לעברין.

מעמד העוטר כ"דובר"

תפקידו של העוטר כ"דובר", איננו מקנה לו סמכות ליציג את כל האסירים בהליכים שיפוטיים.

בתוך בית הסוהר נהוג להחזיק אסירים ביטחוניים באגפים בהתאם להזדהותם עם ארגוני הטרור השונים, בכל אחד מהאגפים נבחר אחד האסירים כ"דובר" לצורך טיפול בעיות שוטפות של אסירים בבית הסוהר והעברת הנחיות והוראות של הנהלת בית הסוהר אל האסירים.

סעיף 6 לפקנ"צ 03.02.00 דן בבחינותו ומעמדו של ה"דובר".

סעיף 6ב "אסיר שנבחר ואושר על ידי מפקד בית הסוהר כ"דובר" אגפי,
ישמש דובר לצורך הצגת בעיות האסירים בנושא תנאי מחיהתם
ושגרתם חייהם, בבית סוהר בלבד. בזמן שהאסירים סגורים
בתאים, הדובר אגפי יהיה סגור בתאו בדומה לשאר האסירים,
דובר אגפים לא יורשה לבקר באגף שונה מזה בו הוא שוהה לכל
מטרה שהיא".

תפקידו של העוטר כ"דובר" הינו טכני, לרכיב פניות של אסירים ביטחוניים להנהלת הכלא ולרכז את התשובות. תפקידו אינו מסמיך אותו לבקש סуд במסגרת עתירה לכלל האסירים או לכל האסירים הביטחוניים או לכל האסירים באגף או בבית הכלא בו הוא שוהה.

הסעד המבוקש

בחינת הסעד המבוקש מביאה לכל מסקנה שאין מקום לדון ולהחליט בסעד הכלל המבוקש. מתן סعد או הכרעה רוחבית המתיחסת לכלל האסירים או לקבוצת אסירים, אינה בסמכותו של בית המשפט המחויז הדן בעתירה **פרטנית** של העוטר בהתאם לסעיף 6א לפકודת בתי הסוהר. העוטר מבקש סуд המתיחס לכלל האסירים בכלא גלבוע בין אם מדובר באסירים פליליים ובין אם מדובר באסירים ביטחוניים ומתוך טיעוני ב"כ העוטר והפניה לדוח הסנ"צ ניתן להבין שמדובר בנסיבות להחיל את הסעד לגבי כל בתי הכלא ומתקני הכליאה בארץ.

נכון להבחן בין החלטות הרשות שהן גורפות באופןי וחולות על כלל האסירים או על קבוצת אסירים בעלה מכנה משותף, כגון קביעת נוהל או מדיניות או חלוקת תקציב, לבין יישום הנהל או המדיניות במקרה של אסיר ספציפי.

הסמכות לדין בסביבותה האובייקטיבית של המדיניות נתון לבג"ץ להבדיל מואפן ישומה במקרה הספציפי. כך למשל דין בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ ב坌"ץ הצפיפות וכן זכות כל האסירים לקבל מיטה לישון עלייה (坌"ץ 4634/04) ודין במערך ההסעות המשרת את כלל האסירים (坌"ץ 1482/08).

כאשר אסיר מגיש עתירה בה מועלות טענות חוקתיות, אין בכך כדי למנוע את הדיון בinati המשפט המוחזים המנהליים להם נתונה הסמכות לאור הוראות סעיף 62 לפקודת בת ה司ה. אולם כאשר אסיר מבקש החלטות גורפות של הרשות ושתוכלתם תהיה על קבוצת אסירים בעל מכנה משותף או על כלל האסירים, מקומם של טענות אלה להתרבר במסגרת ב坌"ץ.

כל שהעוטר במקרה כאן בבקשתו לתקוף באופן כללי מדיניות ולבקש סעד בשם כלל האסירים או קבוצת אסירים, סעד זה דינו להימחק.

הדיון וההחלטה יתמקד, אם כן, בעניינו הפרטני של האסיר שהגיש את העתירה, במסגרת סעיף 62 לפקודה שאמור לדון ביישום הנהל והמדיניות במקרה הספציפי.

תכלית החוק ולשונו של סעיף מעידים על אופיו הפרטני - האישי של ההליך. בית המשפט "אינו רואה בפניו אלא אסיר אחד לעניין אחד".

לפיכך הדיון יתמקד אך ורק בעניינו של העוטר.

ביקורת עניינו הפרטני של העוטר

העוטר מבקש שיטוקן באגף בו הוא מוחזק מזגן או מתוקן קירור.

אין ספק שחללה חובה על המשפט לספק לאסירים תנאי מחיה מינימליים וסבירים. יחד עם זאת אין כל מקום להיעתר לכל דרישת להטבת תנאים של אסירים. ככלות הכל מדובר בבית סוהר שיש לנלו' באמצעות הגורם המנהלי המוסמך, הפועל מותך ובמטרה שיקול הדעת שניתן לו והוא נתן לביקורת.

על בית המשפט לגלוות זירות רבה מפני מעורבות יתר בinati הסוהר. קיימת ייחודיות בניהול בית ה司ה לעומת עמותת הפעלת סמכויות ניהול אחרות. יש לזכור כי אסיר מתחכך באסיר, וההחלטה במקרה אחד, תוך סטייה מהכלל, עלולה להשילר על מקרים רבים. (עו"א 7440/97 מ"י נ' גולן).

כשבית משפט נדרש לקבל החלטה נקודתית, הוא חייב לבחון את התמונה הכללית ככל שהוא יכול ולשקול את ההשלכות הצפויות של ההחלטה למקרים אחרים.

ככל שמשתמע מטענות ב"כ העוטר הטענה שיש להשווות את התנאים של הסוחרים בבית הסוהר לתנאים של האסירים, אני דוחה טענה זו. סוחר אינו אסיר. סוחר זכאי לתנאי שירות כולל משכורת וככל תנאים נוחים במקום העבודה. אסיר שחיותו נשלה, זכאי אך ורק לתנאי מחיה בסיסיים. לא כל הטבה הנינתה לסוחר, יש להעניקה באופן אוטומטי לאסיר.

בהתיחסות לכך האסירים של כל גלבוע שצורפה לכתב התשובה, מצין כי בית סוחר גלבוע מואפיין בכךון של אוכלוסיות אסירים ועצורים המאכלסים את המתחם, ביטחוניים, פליליים ואסירים "חודים".

בבית הסוהר קיימים 9 אגפים, אשר כולם עומדים בתקן הריאוני של תנאי מחיה לאסירים כפי שנקבעו ב"בג"ץ תנאי המחייה".

באגף בו שוהה האסיר וכן בשאר האגפים הביטחוניים, שטחו של כל תא הוא 22.4 מ', הכוללים מקלחת ושירותים, קר שטח המחייה לכל אסיר עומד על 3.73 מ"ר.

הציפיות בתאי האסירים בכלל האגפים, הופכתו ממשמעותית עם "ישום החלטת בג"ץ", כך שבכל תא שוהים כיום לכל היותר 6 אסירים במקום 8 שהיו בעבר, כולל הוצאה מיטות פיזי, עובדה שתרמה להרגשת הקלה והפחיתה העומס בהתאם.

شب"ס בכלל ובית סוחר גלבוע בפרט מודיעים לחום השורר של הקיז ו עושים כל שלויל ידם כי להקל בחודשי הקיז על אסירים.

להלן מהפעולות שנעשו כדי לסייע בהתמודדות עם החום, ננקטו בכלל גלבוע הפעולות הבאות:

- א. לכל אסיר ניתן מאורר, למרות שהתקן הוא מאורר אחד לשני אסירים.
- ב. חצרות האגפים כוסו כולם בצליות כדי להעניק צל לאגף כלו ובכך להפחית את עומס החום.
- ג. הותקנו מאוררים גדולים בחצרות הטוילים באגפים.
- ד. הוצבו מכונות לייצור קרח לטובת כלל האסירים, הקרח מחולק לאורך כל שעوت היממה.
- ה. הוצבו מקוריים גדולים באגף לצורכי קירור מי שתיה של האסירים.

קצין האסירים מצין כי בימים אלו נבחנת תכנית לרכש מאוררים תעשייתיים גדולים במיוחד, לצורך קירור וא Orror נסף של האגפים. ככל שירכשו מאוררים אלה ווותקנו, יש בהם להקל בצורה משמעותית על האגפים.

מהתichשות קצין האסירים עולה שהנהלת הכלא פועלת בעונת הקיץ כדי להקל ככל הניתן על החום וזאת אף מעבר לנדרש על פי ההוראות.

העוטר איננו טוען לנسبות בריאותיות או אחריות המצדיקות החרגתו לעומת יתר האסירים ופגיעה בכלל ה"שוויון".

ברע"ב 4132/15 יצחק זוזיאשוולי נ' שב"ס דחה בית המשפט העליון (כב' השופט סולברג) בר"ע נגד החלטה שלא לאשר לעוטר להכנס מזגן נייד לתאו בצוינו שבית המשפט המחזיז בוחן את ההחלטה והגיע למסקנה, על בסיס החומר הרפואי, כי מדובר בהחלטה סבירה וכי די בא Orror הק"ם.

אמנם במקרה אחר, ברע"ב 3804/14 שב"ס נ' אייל בן משה דחה בית המשפט עתירה של שב"ס נגד ההחלטה של בית המשפט המחזיז לאשר לאסיר להכנס לתאו מזגן או מזגן, אך בית המשפט העליון מצין בהחלטתו כי "ההחלטה שם נטועה בניסיונו הספציפיות והיחודיות של המקרה... הפתرون שעלו הורה בבית המשפט כאמור, מתיחס לנסיבות הנוגעים לתא מסויים ולאסיר מסוים, ואין מהו הכרעה כללית אשר על בית משפט זה להידרש לה בעת".

התקנות מזגן או מתקן קירור אחר לתא או לאגף בו שווה האסיר, יש לה השלכות רוחב. העינות לעתירה תטייל נטל כלכלי כבד על שב"ס שעלול לפגוע באספחת צרכים חיוניים אחרים שהאסירים צריכים.

הלכה פסוקה היא שתפקידו של שופט בית המשפט המחזיזandan בעתיות אסירים, הוא תפקיד של ביקורת שיפוטית של הרשות המבצעת. בסודה של ביקורת זו עומדת השאלה כיצד היה השופט אילו עטה איצטלה של איש ביצוע, מחליט. אכן, על השופט לשאול את עצמו אםسلطונות בית הסוהר שקו את כל השיקולים הרלוונטיים והאם אוזנו ביניהם בצורה ראייה. אם התשובה חיובית, אל לו לשופט להחליף את שיקול דעת השלטונות ושיקול דעתו שלו, גם אם לסבירותו לא היה מקום לעשות איזון אחר.

ההחלטה בדבר התקנות מזגנים מצויה בלב ליבו של שיקול הדעת המנהלי של המшиб, מבוססת על שיקולים עניינים בלבד ואין עילה להתערב בה.

שיקול המшиб כפי שפורטו בכתב התשובה, הינם רלוונטיים לגיטימיים וראויים. המענה שניית לעוטר להתמודד מול בעיות החום בחודשי הקיץ הינו סביר בניסיבות העניין ואין מקום להתערב בהחלטה המערכתית והספקטיבית של המшиб.

אשר על כן אני מורה על דחית העתירה.

ניתנה היום, כ"ג אב תשפ"א, 01 אוגוסט 2021, בהעדר הצדדים.